

Członkowie zwykli:

Edukacyjna Fundacja im. Romana
Czerneckiego

Fundacja BNP Paribas

Fundacja ING Dzieciom

Fundacja Kronenberga
przy Citi Handlowy

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

Fundacja Orange

Fundacja POLSAT

Fundacja Polki Mogą Wszystko

Fundacja TechSoup

Fundacja Tesco

Fundacja TVN „nie jesteś sam”

Fundacja Wspomagania Wsi

Fundacja Współpracy
Polsko-Niemieckiej

Polska Fundacja Dzieci
i Młodzieży

Stowarzyszenie Akademia Rozwoju
Filantropii w Polsce

Stowarzyszenie Żydowski Instytut
Historyczny w Polsce

Członkowie wspierający:

DOZ Fundacja dbam o zdrowie

Fundacja Banku Ochrony Środowiska

Fundacja Edukacyjna im. Jerzego
Juzonia

Fundacja Santander Bank Polska im.
Ignacego Jana Paderewskiego

Fundacja Edukacyjna
Przedsiębiorczości

Fundacja EY

Fundacja NUTRICIA

Fundacja PKO Banku Polskiego

Fundacja PwC

Polsko-Amerykańska Fundacja
Wolności

Stowarzyszenie Fundusz Lokalny
Masywu Śnieżnika

Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz
Lokalny

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2021 r.

Sz.P.

dr Marek Niedużak

Minister Rozwoju, Pracy i Technologii

Pl. Trzech Krzyży 3/5

00 – 507 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

działając w imieniu Forum Darczyńców w Polsce w związku z rozpoczęciem procesu konsultacji publicznych projektu ustawy o fundacji rodzinnej (UD172), pragniemy przedstawić nasze stanowisko do projektu.

Forum Darczyńców w Polsce jest grupą 30 fundacji i stowarzyszeń przeznaczających środki prywatne na działania społeczne. Zależy nam na tym, aby organizacje obywatelskie w Polsce mogły się rozwijać i wypełniać swoje ważne role m.in. w obszarze edukacji, kultury i sztuki czy ochrony zdrowia. Zabiegamy zatem o dobre prawo dla fundacji i stowarzyszeń oraz działamy na rzecz wysokich standardów działalności społecznej i filantropijnej. Z tego względu jesteśmy zainteresowani wszelką aktywnością prawodawcy, która ma, czy też może mieć, wpływ na funkcjonowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Po analizie projektu ustawy o fundacji rodzinnej w pierwszej kolejności pragniemy podkreślić, że rozumiemy i popieramy cel tej regulacji, a w szczególności działania prawodawcy zmierzające do rozwiązania problemów sukcesyjnych firm rodzinnych dotyczących ich majątku oraz prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Niewątpliwie jest to zagadnienie prawne rodzące istotne problemy praktyczne i wymagające ustawowego uregulowania w interesie zarówno firm rodzinnych, jak i polskiej gospodarki. W tym zakresie w pełni podzielamy propozycje zawarte w projekcie ustawy, będącej przedmiotem konsultacji publicznych.

Dostrzegamy jednak także istotny mankament projektu ustawy, który uznajemy za szczególnie ważny z punktu widzenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego. W tym zakresie jesteśmy zmuszeni zgłosić stanowczą uwagę krytyczną.

Projektowana regulacja przewiduje mianowicie utworzenie podmiotu, który będzie miał na celu zarządzanie majątkiem przekazanym przez fundatora, zapewnienie jego ochrony oraz spełnianie świadczeń o charakterze socjalnym na rzecz wskazanego beneficjenta, w szczególności pokrywania kosztów jego lub ich utrzymania lub kształcenia (art. 3 projektu ustawy). Podmiot ten prawodawca nazwał „fundacją rodzinną”, podczas gdy termin „fundacja” jest w polskim systemie prawnym terminem zastanym i oznacza organizację społeczeństwa obywatelskiego działającą w interesie publicznym (zob. art. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, Dz. U. poz. 2167 tekst jedn. z 2020 r., dalej: Ustawa o fundacjach). W tym znaczeniu nadanie tworzonemu podmiotowi statusu „fundacji” jest nieadekwatne dla ustawowych celów jego utworzenia, które – zgodnie ze słusznym interesem prywatnym przedsiębiorców i firm rodzinnych – mają służyć ochronie majątku fundatora i stworzeniu zabezpieczenia socjalnego dla jego rodziny lub innych wskazanych przez niego beneficjentów. W tej sytuacji adekwatną nazwą podmiotu, o którym mowa w projekcie ustawy, rzetelnie oddającą jego faktyczny status, cele oraz funkcje, jakie ma spełniać, jest „fundusz” (np. „Rodzinny Fundusz Sukcesyjny”, czy „Fundusz Rodzinny”).

Użycie terminu „fundacja” dla określania podmiotów działających w interesie prywatnym rodzi ryzyko, że instytucje pożytku publicznego zaczną być mylone w odbiorze publicznym z przedsiębiorcami i ich organizacjami, działającymi w interesie prywatnym. Fundacje oraz stowarzyszenia, których jest w Polsce ponad 100 tysięcy, mogą mieć błędnie przypisywany cel prywatny, w postaci działania na rzecz beneficjentów rodzinnych. Niestety wpłynie to negatywnie na poziom zaufania do organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Trudno będzie bowiem przekonać przeciętnego Polaka, że zdecydowana większość fundacji nadal wypełniać będzie cele społeczne, skoro w tej grupie pojawią się podmioty o analogicznej nazwie, ale celach prywatnych. Sektor organizacji społecznych od ponad 30 lat buduje swój wizerunek, a zaufanie, jakim obywatele obdarzają fundacje jest ich najważniejszym zasobem. Naruszenie tego zaufania skutkuje osłabieniem aktywności obywatelskiej w zakresie działań filantropijnych, na czym tracą osoby korzystające ze wsparcia organizacji społecznych.

Forum Darczyńców w Polsce wnosi zatem o dokonanie zmiany w projekcie ustawy polegającej na zastąpieniu z tytule ustawy oraz wszelkich innych przepisach projektu słowa „fundacja” słowem „fundusz”. W ten sposób status prawny podmiotu utworzonego na podstawie ustawy będzie adekwatny do celów jego powołania oraz funkcji jaką ma pełnić wobec fundatora. Dzięki temu uda się także uniknąć ewentualnych niespójności w systemie prawnym, mogących rodzić się w sytuacji, gdy dwie niezależne od siebie instytucje prawne, różne ustrojowo oraz celowościowo, określi się tą samą nazwą („fundacja”).

Dokonanie zmiany, o której mowa wyżej, jest w naszej ocenie niezbędne oraz uzasadnione następującymi, szczegółowymi argumentami:

- 1) Termin „fundacja” jest od lat obecny w systemie prawnym w Polsce, a podmioty działające w tej formie prawnej – na podstawie Ustawy o fundacjach – mają obowiązek działania na w interesie publicznym na rzecz dobra wspólnego. Fundacje oraz inne organizacje obywatelskie działające we wskazanych wyżej celach publicznych tworzą strukturę społeczeństwa obywatelskiego. W tym znaczeniu termin „fundacja”, obejmujący

podmioty działające w tej formule prawnej w interesie publicznym, został przywołany w art. 12 Konstytucji RP, który określa strukturę społeczeństwa obywatelskiego. Z tego względu, z uwagi na ukształtowany od lat ustawowo i konstytucyjnie sposób rozumienia terminu „fundacja” w prawie polskim, trudno jest rozszerzyć zakres znaczeniowy tego terminu, obejmując nim także podmioty prywatne, które nie będą fundacjami w rozumieniu Ustawy o fundacjach, ani art. 12 Konstytucji RP.

- 2) Fundacja rodzinna, w rozumieniu przyjętym w projekcie ustawy, jest podmiotem całkowicie odrębnym i niezależnym organizacyjnie, funkcjonalnie oraz prawnie od fundacji utworzonych na podstawie Ustawy o fundacjach. Podmioty te – poza nazwą – w istocie bowiem nic ze sobą nie łączy. Projekt ustawy nie odsyła nawet do Ustawy o fundacjach. Słusznie, gdyż nie jest to uzasadnione, bowiem cele działalności, zadania oraz sposób wydatkowania zgromadzonych środków są w tym przypadku odmienne od klasycznych zadań fundacji ugruntowanych w prawie polskim. Analiza zadań Fundacji rodzinnej skłania do tezy, że przedmiot działalności fundacji rodzinnej upodabnia je do działalności holdingów finansowych (PKD 64.20.Z), działalności trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych (PKD 64.30.Z) lub innych pozycji z działu 64 PKD, nie mając nic wspólnego z celami fundacji ukształtowanymi na gruncie Ustawy o fundacjach. Wniosek ten potwierdza także analiza kolejnych rozdziałów projektu ustawy, w których w sposób autonomiczny i niezależny od regulacji właściwych dla Ustawy o fundacjach, określa się sposób utworzenia fundacji rodzinnej, sposób jej rejestracji, strukturę organizacyjną i organy, sposób wydatkowania zgromadzonych środków, zasady nadzoru i kontroli, status podatkowy, a także status cywilnoprawny środków przekazanych przez fundatora (nowelizacja Kodeksu cywilnego w zakresie dotyczącym prawa do zachowku, nowelizacja ustawy o podatku od spadków i darowizn, nowelizacja ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz prawnych, a także Ordynacji podatkowej, art. 70 – 75 projektu). W świetle projektu ustawy fundacja rodzinna jest instytucją systemowo i prawnie autonomiczną wobec fundacji utworzonych na podstawie Ustawy o fundacjach.
- 3) Zmiana, o którą wnosi Forum Darczyńców w Polsce, polegająca na zastąpieniu w projekcie słowa „fundacja” słowem „fundusz”, ma w świetle powyższych uwag znaczenie i charakter wyłącznie terminologiczny. Nie będzie miała zatem negatywnego wpływu ani na dalszy przebieg prac legislacyjnych, ani także nie wpłynie negatywnie na możliwość realizacji celów projektowanej ustawy, w szczególności realizacji przez tak określony fundusz zadań wskazanych w art. 3 i kolejnych przepisach projektu. Korekta ta nie pociągnie za sobą także konsekwencji systemowych, wszak projekt ustawy w kwestiach w nim nieuregulowanych nie odsyła do Ustawy o fundacjach, lecz do Kodeksu cywilnego.
- 4) Mamy świadomość, że w systemach prawnych innych państw (wskazuje się na nie w OSR dołączonym do projektu ustawy) występuje instytucja fundacji publicznych oraz fundacji prywatnych. W polskim systemie prawnym nie ma jednak takiej tradycji ustrojowej, wręcz przeciwnie termin fundacja od zawsze kojarzony jest wyłącznie z działalnością na rzecz interesu publicznego. Instytucje działające w interesie prywatnym w polskim systemie prawnym zwykło się natomiast określać mianem „funduszu”. W ocenie Forum Darczyńców nie ma podstaw do tego, aby wprowadzać w tym zakresie jakiegokolwiek zmiany, zwłaszcza prowadzące do zaburzenia ukształtowanej spójności w systemie prawnym. Tym bardziej,

że zmiany te nie są niezbędne dla realizacji celów projektu ustawy, które z powodzeniem mogą być w sposób niezmieniony przez podmiot nazywający się „funduszem”.

- 5) Pragniemy także zauważyć, że termin „fundacja rodzinna”, choć nie jest używany przez ustawodawcę, występuje jednak w praktyce. Mianem tym określane są fundacje, działające na podstawie Ustawy o fundacjach oraz realizujące cele publiczne, które zostały ustanowione przez rodziny dysponujące znacznym majątkiem i chcące jego część przeznaczyć na cele publiczne. Fundacje takie najczęściej w nazwie mają zawarte nazwisko rodziny fundatora. Utworzenie fundacji rodzinnej, w formie organizacyjnej i prawnej ukształtowanej projektem ustawy, może doprowadzić do niespójności w systemie prawnym, związanych ze statusem fundacji utworzonych na gruncie Ustawy o fundacjach oraz projektowanej ustawy.
- 6) Rozumiemy i dzielimy oczekiwanie firm rodzinnych związane z potrzebą rozwiązania problemów sukcesyjnych, dotyczących dalszego funkcjonowania ich przedsiębiorstw. W naszej ocenie problem ten wymaga ingerencji ustawodawcy, jednakże – ze wskazanych wyżej względów – uznajemy za niecelowe tworzenie w tym celu odrębnych systemowo fundacji, które mogłyby doprowadzić do niespójności w funkcjonowaniu instytucji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Z powyższych względów wnosimy o uwzględnienie uwagi zgłoszonej do projektu ustawy o fundacji rodzinnej.

Z wyrazami szacunku,

Magdalena Pękacka
Dyrektorka Forum Darczyńców w Polsce

Uwagi do projektu ustawy o fundacji rodzinnej

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy/ pkt Uzasadnienia/ pkt OSR	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
Ogólne uwagi dotyczące projektu			
1.	Tytuł ustawy oraz dalsze jej przepisy, w których znajduje się termin „fundacja rodzinna”.	Forum Darczyńców w Polsce, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych (OFOP)	<p>Forum Darczyńców w Polsce oraz OFOP wnoszą o dokonanie zmiany w projekcie ustawy polegającej na zastąpieniu z tytułu ustawy oraz wszelkich innych przepisach projektu słowa „fundacja” słowem „fundusz”. W ten sposób status prawny podmiotu, utworzonego na podstawie ustawy, będzie adekwatny do celów jego powołania oraz funkcji jaką ma pełnić wobec fundatora. Dzięki temu uda się także uniknąć ewentualnych niespójności w systemie prawnym, mogących rodzić się w sytuacji, gdy dwie niezależne od siebie instytucje prawne, różne ustrojowo oraz celowościowo, określą się tą samą nazwą („fundacja”).</p> <p>Dokonanie zmiany, o której mowa wyżej, jest w naszej ocenie niezbędne oraz uzasadnione następującymi, szczegółowymi argumentami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Termin „fundacja” jest od lat obecny w systemie prawnym w Polsce, a podmioty działające w tej formie prawnej – na podstawie Ustawy o fundacjach – mają obowiązek działania na w interesie publicznym na rzecz dobra wspólnego. Fundacje oraz inne organizacje obywatelskie działające we wskazanych wyżej celach publicznych tworzą strukturę społeczeństwa obywatelskiego. W tym znaczeniu termin „fundacja”, obejmujący podmioty działające w tej formule prawnej w interesie publicznym, został przywołany w art. 12 Konstytucji RP, który określa strukturę społeczeństwa obywatelskiego. Z tego względu, z uwagi na ukształtowany od lat ustawowo i konstytucyjnie sposób rozumienia terminu „fundacja” w prawie polskim, trudno jest rozszerzyć zakres znaczeniowy tego terminu, obejmując nim także podmioty prywatne, które nie będą fundacjami w rozumieniu Ustawy o fundacjach, ani art. 12 Konstytucji RP. 2) Fundacja rodzinna, w rozumieniu przyjętym w projekcie ustawy, jest podmiotem całkowicie odrębnym i niezależnym organizacyjnie, funkcjonalnie oraz prawnie od fundacji utworzonych na podstawie Ustawy o fundacjach. Podmioty te – poza nazwą – w istocie bowiem nic ze sobą nie łączą. Projekt ustawy nie odsyła nawet do Ustawy o fundacjach. Śluszenie, gdyż nie jest to uzasadnione, bowiem cele działalności, zadania oraz sposób wydatkowania zgromadzony

		<p>środków są w tym przypadku odmiennie od klasycznych zadań fundacji ugruntowanych w prawie polskim. Analiza zadań Fundacji rodzinnej skłania do tezy, że przedmiot działalności fundacji rodzinnej upodabnia je do działalności holdingów finansowych (PKD 64.20.Z), działalności trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych (PKD 64.30.Z) lub innych pozycji z działu 64 PKD, nie mając nic wspólnego z celami fundacji ukształtowanymi na gruncie Ustawy o fundacjach. Wniosek ten potwierdza także analiza kolejnych rozdziałów projektu ustawy, w których w sposób autonomiczny i niezależny od regulacji właściwych dla Ustawy o fundacjach, określa się sposób utworzenia fundacji rodzinnej, sposób jej rejestracji, strukturę organizacyjną i organy, sposób wydatkowania zgromadzonych środków, zasady nadzoru i kontroli, status podatkowy, a także status cywilnoprawny środków przekazanych przez fundatora (nowelizacja Kodeksu cywilnego w zakresie dotyczącym prawa do zachowku, nowelizacja ustawy o podatku od spadków i darowizn, nowelizacja ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz prawnych, a także Ordynacji podatkowej, art. 70 – 75 projektu). W świetle projektu ustawy fundacja rodzinna jest instytucją systemowo i prawnie autonomiczną wobec fundacji utworzonych na podstawie Ustawy o fundacjach.</p> <p>3) Zmiana, o którą wnosi Forum Darczyńców w Polsce oraz OFOP, polegająca na zastąpieniu w projekcie słowa „fundacja” słowem „fundusz”, ma w świetle powyższych uwag znaczenie i charakter wyłącznie terminologiczny. Nie będzie miało zatem negatywnego wpływu ani na dalszy przebieg prac legislacyjnych, ani nie także wpłynie negatywnie na możliwość realizacji celów projektowanej ustawy, w szczególności realizacji przez tak określony fundusz zadań wskazanych w art. 3 i kolejnych przepisach projektu. Korekta ta nie pociągnie za sobą także konsekwencji systemowych, wszak projekt ustawy w kwestiach w nim nieuregulowanych nie odsyła do Ustawy o fundacjach, lecz do Kodeksu cywilnego.</p> <p>4) Mamy świadomość, że w systemach prawnych innych państw (wskazuje się na nie w OSR dotęczonym do projektu ustawy) występuje instytucja fundacji publicznych oraz fundacji prywatnych. W polskim systemie prawnym nie ma jednak takiej tradycji ustrojowej, wręcz przeciwnie termin fundacja od zawsze kojarzony jest wyłącznie z działalnością na rzecz interesu publicznego. Instytucje działające w interesie prywatnym w polskim systemie prawnym zwykle się natomiast określać mianem „funduszu”. W ocenie Forum Darczyńców oraz OFOP nie ma podstaw do tego, aby wprowadzać w tym zakresie jakiegokolwiek zmiany, zwłaszcza prowadzące do zaburzenia ukształtowanej spójności w systemie prawnym. Tym bardziej, że zmiany te nie są niezbędne dla realizacji celów projektu ustawy, które z powodzeniem mogą być w sposób niezmienny przez podmiot nazywający się „funduszem”.</p> <p>5) Pragniemy także zauważyć, że termin „fundacja rodzinna”, choć nie jest używany przez ustawodawcę, występuje jednak w praktyce. Mianem tym określane są fundacje, działające na podstawie Ustawy o fundacjach oraz realizujące cele publiczne, które zostały ustanowione przez rodziny dysponujące znacznym majątkiem i chcące jego część przeznaczyć na cele</p>
--	--	--

			<p>publiczne. Fundacje takie najczęściej w nazwie mają zawarte nazwisko rodziny fundatora. Utworzenie fundacji rodzinnej, w formie organizacyjnej i prawnej ukształtowanej projektem ustawy, może doprowadzić do niespójności w systemie prawnym, związanych ze statusem fundacji utworzonych na gruncie Ustawy o fundacjach oraz projektowanej ustawy.</p> <p>6) Rozumiemy i podzielamy oczekiwanie firm rodzinnych związane z potrzebą rozwiązania problemów sukcesyjnych, dotyczących dalszego funkcjonowania ich przedsiębiorstw. W naszej ocenie problem ten wymaga ingerencji ustawodawcy, jednakże – ze wskazanych wyżej względów – uznajemy za niecelowe tworzenie w tym celu odrębnych systemowo fundacji, które mogłyby doprowadzić do niespójności w funkcjonowaniu instytucji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.</p>
Uwagi do rozdziałów 1-6			
(Przepisy ogólne, Fundator, Majątek fundacji rodzinnej, Utworzenie fundacji rodzinnej, Statut, lista beneficjentów i list intencyjny, Beneficjent)			
2.			
3.			
Uwagi do rozdziału 7-11			
(Organy fundacji rodzinnej, Audyt, Kontrola sądowa i administracyjna, Rozwiązanie i likwidacja fundacji rodzinnej, Przepis karny)			
4.			
5.			
Uwagi do zmian dot. dziedziczenia			
(Ustawa – Kodeks cywilny)			
6.			
7.			
Uwagi do zmian podatkowych			
(Ustawa o podatku od spadków i darowizn, Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, Ordynacja podatkowa, Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu)			
8.			

9.			
Uwagi do utworzenia rejestru fundacji rodzinnych			
(Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym, Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, reguła wydatkowa)			
10.			
11.			
Dodatkowe propozycje			
12.			
13.			
Uwagi dot. uzasadnienia			
14.			
15.			
Uwagi dot. OSR			
16.			
17.			

poświadczenie złożenia podpisów i pieczęci elektronicznych

Certyfikat dla dokumentu o Autenti ID: 4901234e-3db4-4213-9185-8d835be0d03a
utworzonego: 2021-04-22 17:22 (GMT+02:00)

Dokument przekazany do podpisu przez Forum Darczyńców w Polsce magdap@forumdarczyncow.pl został zabezpieczony pieczęcią elektroniczną przed możliwością wprowadzania zmian.

2021-04-22 17:22 (GMT+02:00)

Magdalena Pękacka

magdap@forumdarczyncow.pl

Dyrektorka

Forum Darczyńców w Polsce
NIP: PL5252324762

**Podpis elektroniczny
zabezpieczony pieczęcią Autenti**

Uwierzytelnienie: e-mail
Powód: Podpisanie dokumentu

Adres IP: 45.148.86.61

2021-04-22 17:23 (GMT+02:00)

Podpisy elektroniczne, autentyczność oraz integralność dokumentu po złożeniu podpisów zostały zabezpieczone pieczęcią elektroniczną

2021-04-22 17:23 (GMT+02:00)

Niniejszy dokument stanowi poświadczenie złożenia podpisów elektronicznych.

Osoby podpisujące dokument złożyły podpisy elektroniczne zgodnie z Regulaminem Autenti (treść dostępna na: <https://autenti.com/regulaminy>) oraz oświadczyły o poprawności i prawdziwości danych podawanych celem identyfikacji. Przeprowadzono uwierzytelnianie podpisujących w zakresie danych zawartych w podpisie elektronicznym.

Usługa została wykonana zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (eIDAS).